

vergadering **C191**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 8 maart 2022

(Deze vergadering werd via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ontmoeting van de minister-president met de president van Malawi – 2064 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over een internationaal pandemieverdrag – 1906 (2021-2022)	8
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over Engelstalige berichtgeving door het persagentschap Belga – 2016 (2021-2022)	12

VRAAG OM UITLEG van Kristof Slagmulder aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ontmoeting van de minister-president met de president van Malawi – 2064 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister-president, op 19 februari ontving u de president van Malawi in het Errerahuis. De president was in Brussel voor de Afrikaans-Europese top. U verklaarde naar aanleiding van de ontmoeting dat Vlaanderen al meer dan vijftien jaar een partnerland is van Malawi, waarmee goed wordt samengewerkt op verschillende vlakken.

U had het Afrikaanse staatshoofd trouwens al eerder ontmoet, op de wereldexpo in Dubai. Daar was de president van Malawi het enige staatshoofd dat u daar kon strikken.

Wat werd er precies besproken tijdens de ontmoeting met de president van Malawi?

Kunt u een overzicht geven van de huidige samenwerking met Malawi? Reikt deze samenwerking verder dan de ontwikkelingssamenwerking die al sinds 2006 bestaat tussen Vlaanderen en Malawi?

Hoe evalueert u de ontwikkelingssamenwerking die al jarenlang plaatsvindt met Malawi? Zijn er volgens u voldoende resultaten geboekt en, zo ja, op basis van welke parameters komt u dan tot dit besluit?

Vonden er nog andere ontmoetingen met Afrikaanse staatshoofden of delegaties plaats in het kader van de Afrikaans-Europese top?

Werden er nog voorstellen gedaan aan andere Afrikaanse landen om een ontmoeting te regelen in het kader van deze top? Zo ja, welke? En wat waren de reacties?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Slagmulder, u vraagt wat er werd besproken tijdens de ontmoeting met president Chakwera. We bespraken de economische situatie van Malawi. De landbouw blijft er de prioritaire economische sector. Malawi verhoogt zijn inspanningen om de agro-industrie te ontwikkelen. De doelstellingen van de landenstrategieën tussen Vlaanderen en Malawi en de projecten die we daarbinnen geïdentificeerd hebben, sluiten daar nauw bij aan.

De klimaatverandering heeft echter een toenemende impact op de sector en dus ook op voedselzekerheid en economische groei. Natuurrampen zoals overstromingen en droogte treden steeds vaker op in een hogere intensiteit en leiden tot cyclische humanitaire rampen die de bereikte vooruitgang snel ongedaan maken. Malawi draagt bovendien nog steeds een grote historische schuld mee. Ook ontbossing is een groot probleem in het land. De president ontwikkelt daarom een 'Green Pathway' voor Malawi. Dat heeft hij toegelicht.

Het land werd recent hard getroffen door cycloon Ana, die ongeziene verwoestende effecten had. De cycloon richtte zowel in Malawi als in de buurlanden grote schade aan. Vele gemeenschappen werden getroffen en de infrastructuur en de elektriciteitsvoorziening in het land liepen aanzienlijke schade op. Deze noodsituatie, en de dringende vraag naar steun voor slachtoffers van de natuurramp, was aanleiding voor de Vlaamse Regering om onze toegewezen steun aan het Sustainable

Development Goals Acceleration Fund van de Verenigde Naties vervroegd goed te keuren. Vlaanderen steunt structureel humanitaire acties in Malawi.

Ook het thema corruptie kwam aan bod. De president zet sterk in op systeemverandering en tracht de diepgewortelde corruptie in overheidssystemen aan te pakken, onder meer via versterkte beheerssystemen en betere financiële managementsystemen.

Ook de covidpandemie sloeg hard toe in Malawi. De president bedankte Vlaanderen in deze optiek voor onze vaccindonaties via COVAX. In de commissievergadering van 1 februari 2022 verschaftte ik reeds toelichting over dat initiatief.

Verder benadrukte ik het belang van partnerschappen met andere regeringen, internationale organisaties, particuliere bedrijven en maatschappelijke organisaties voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. We onderzoeken hoe organisaties zoals het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) een rol kunnen spelen in Malawi. VITO zal naar Malawi reizen om een nieuw landenprogramma op te stellen. Onze diplomatieke diensten zullen dat bezoek ondersteunen.

Onze Vlaamse instellingen kunnen in Malawi onder meer een bijdrage leveren tot digitalisering in de landbouwsector. Digitalisering is een grote prioriteit voor Malawi. ICT zorgt ervoor dat kinderen en vooral meisjes blijvend toegang hebben tot onderwijs, ook in coronatijden. Digitalisering bij grenscontroles zou anderzijds de instroom van vluchtelingen, komende uit Noord-Mozambique, op een veiligere en legale manier kunnen laten gebeuren.

Tot slot benadrukten we onze algemene tevredenheid over de bilaterale samenwerking. Tijdens mijn bezoek aan Malawi, dat volgend jaar zal plaatsvinden, zullen we onze vijftienjarige samenwerking op passende wijze vieren.

U vroeg ook naar een overzicht van de huidige samenwerking. De eerste landenstrategienota voor ontwikkelingssamenwerking tussen Malawi en Vlaanderen bestreek de periode van 2009 tot 2013 en focuste aanvankelijk op twee sectoren, namelijk gezondheid en voedselzekerheid. De tweede landenstrategienota, voor de periode 2014-2018, focuste uitsluitend op de landbouwsector en voedselzekerheid. Landbouw stond en staat centraal, omdat dit de ruggengraat van de Malawische economie blijft. Voedsel- en voedingszekerheid zijn bovendien uiteraard basisvereisten voor het welzijn van alle Malawiërs. Door te focussen op één sector zijn meer gerichte inspanningen mogelijk. Het impliceert een grotere toegevoegde waarde van Vlaanderen.

In gezamenlijk overleg besloten we de samenwerking in de landbouwsector verder te zetten. De recentste landenstrategienota, voor de periode 2019-2023, volgt de algemene beleidsplannen van de Malawische regering en is in overeenstemming met het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid van de Vlaamse Regering. Deze nota heeft vier strategische doelstellingen: de institutionele versterking van de landbouw, ondersteuning van voorlichtingsdiensten, stimuleren van marktgerichte landbouw en duurzaam landbeheer. Gelijke participatiekansen voor vrouwen en jongeren in de sector krijgen extra aandacht, evenals de ondersteuning van het lopende decentralisatieproces – dit laatste door rechtstreekse steun aan onze focusdistricten Kasungu en Mzimba.

Waar we in het verleden nog vooral inzetten op voedselzekerheid van kleinschalige boeren via een verhoogde productie, ligt het accent thans sterker op commercialisering van de landbouw. Dat is in lijn met de Malawische beleidsprioriteiten. Malawi zet in op de versterking van kmo's en boerenorganisaties, meerwaardecreatie in de landbouwsector via differentiatie in een ketenaanpak, jobcreatie met specifieke aandacht voor vrouwen en jongeren en exportgerichte productie. Ook focust de laatste landenstrategienota onder meer op versterkte business skills, en op het voorzien van opslagplaatsen en manieren om de toegang tot financiële diensten te verzekeren.

Elke landenstrategienota omvat een financiële toezegging van 25 miljoen euro. Dit is ongewijzigd gebleven doorheen de jaren. Daarnaast financiert Vlaanderen ook regionale programma's in Zuidelijk Afrika, dit om problemen met een regionale reikwijdte en een significante impact op onze partnerlanden aan te pakken. Tot slot kennen we ook bijdragen toe voor internationale klimaatfinanciering. Een overzicht van alle projecten is online beschikbaar via de databank voor ontwikkelingssamenwerking ODA (Official Development Assistance). Deze databank is raadpleegbaar via de website www.fdfa.be/oda. U kunt hiervoor de landenfilter instellen op Malawi.

Hoe evalueer ik die samenwerking, en hoe gebeurt die evaluatie? Mijn diensten gebruiken verschillende instrumenten voor monitoring en evaluatie. Dit zowel op niveau van de landenstrategienota als op projectniveau. Beide zijn trouwens gelinkt aan elkaar.

Voor de landenstrategienota is er telkens naar het einde van het programma toe een tussentijdse evaluatie. Het doel is om eventueel bij te sturen in de lopende projecten, maar ook en vooral om lessen te trekken voor het opmaken van de volgende landenstrategienota. Ter voorbereiding van de nieuwe landenstrategienota voor de volgende periode, van 2024 tot 2028, zal de Vlaamse Regering in het voorjaar van dit jaar zo'n tussentijdse evaluatie uitvoeren. Hierbij kijken we naar de mogelijke contouren voor de nieuwe samenwerking. De conclusies zullen eind dit jaar voorgesteld en besproken worden met Malawi.

De landenstrategienota beschikt over een resultatenkader met daarin indicatoren, dit op niveau van de vier strategische doelstellingen die ik daarstraks reeds heb vermeld. Dit alles is gelinkt aan de Malawische beleidsdocumenten. Alle projecten die Vlaanderen goedkeurt, formuleerden indicatoren die aan dit resultatenkader te linken vallen. Op deze manier tonen ze hun bijdrage aan de landenstrategienota aan.

Bij de aanvang van de landenstrategienota werd een baselinestudie uitgevoerd om de startsituatie, de nulmeting in kaart te brengen. De tussentijdse evaluaties peilen dan de voortgang. Deze evaluaties worden overigens meegedeeld door de Vlaamse Regering en zijn dus beschikbaar voor het Vlaams Parlement.

De reeds aangehaalde ODA-cijfers geven ook de mogelijkheid om nauw op te volgen of de beloofde en voorziene inspanningen gehaald worden. Hieruit blijkt dat de 25 miljoen euro, voorzien per landenstrategienota van Malawi, uitgegeven wordt in lijn met de vooropgestelde doelstellingen en indicatoren.

Verder dient elke projectpartner zesmaandelijks een monitoringsrapport in. Hierin worden voortgang van de resultaatsgebieden, indicatoren en budget beschreven. Via het zesmaandelijkse monitoring- en evaluatieoverleg beoordelen mijn diensten via zogenaamde scorekaarten het verloop van elk project. Men bespreekt dan eventuele bijstellingen.

Afgezien van vertragingen door de covidpandemie loopt elk project volgens planning en worden de resultaten volgens het ingediende projectvoorstel behaald. Mijn tussentijdse evaluatie luidt dus dat de samenwerking met Malawi goed verloopt.

U vroeg ten slotte of er nog andere ontmoetingen met Afrikaanse staatshoofden plaatsvonden tijdens de Afrikaans-Europese top. Op 17 februari ontving ik de president van Botswana, Mokgweetsi Masisi, in het Errerahuis in Brussel. Over deze ontmoeting is momenteel een schriftelijke vraag in behandeling. De president van Mozambique en ikzelf hadden de intentie om elkaar te ontmoeten, maar deze ontmoeting is helaas doorkruist door agendaproblemen langs beide zijden. Het was dus ingepland, maar als ik het mij goed herinner, was er toen een overleg over covid met de eerste minister. En ook bij hem waren er agendaproblemen. Maar verder waren er geen verzoeken van ons, noch van de andere kant.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor het uitgebreide antwoord.

U weet dat wij een koele minnaar zijn van het huidige ontwikkelingssamenwerkingsbeleid in Vlaanderen, in België, en in Europa. Wij zouden dat op een andere manier willen doen. Wij zouden in een aantal zaken toch wat strenger zijn, en er meer voorwaarden aan koppelen, zoals terugname van illegalen, opvang van migranten in eigen regio of doorgedreven samenwerking op het vlak van grondstoffen. Ik denk dat men de pijlen toch vooral moet richten op landen waar er een grote migratiedruk is richting Vlaanderen, en dat daar dan de nodige initiatieven genomen moeten worden om de migratie te doen afnemen.

Ik denk dat het huidige ontwikkelingssamenwerkingsbeleid nooit zal volstaan om Afrikaanse landen economisch op te tillen. Er is niet alleen de enorme bevolkingsgroei, maar ook de welig tierende corruptie. En buitenlandse hulp werkt corruptie en afhankelijkheid in heel wat gevallen alleen maar verder in de hand. Daar hebben we toch wel wat voorbeelden van gezien.

Wat Malawi betreft: onze overheid spendeert heel wat Vlaams belastinggeld aan ontwikkelingssamenwerking – meer dan 25 miljoen euro, alleen al voor het samenwerkingsprogramma 2019-2023. Ook in dit land wordt toch wel een enorme bevolkingsgroei verwacht. Momenteel gaat het om 21,2 miljoen inwoners, en tegen 2050 zou er meer dan een verdubbeling komen. Want de prognoses geven aan dat Malawi tegen dan zo'n 45 miljoen inwoners zal tellen.

Ik vernam ook dat de huidige president een einde wil maken aan de corruptie, maar ook aan de luiheid in zijn land, en de afhankelijkheid van donoren. Nochtans is Malawi momenteel net sterk afhankelijk van internationale donoren.

Minister-president, in 2013 was er ook een heel groot corruptieschandaal, waarbij overheidsfunctionarissen zich verrijkt hebben. In totaal verdween er zo'n 250 miljoen dollar uit de staatskas. Minister-president, kunt u zeggen of er toen, of recent, ook Vlaams belastinggeld verdwenen is in de zakken van overheidsfunctionarissen? En op welke manier wordt er of kan er worden gecontroleerd of worden voorkomen dat dat in de toekomst niet meer kan gebeuren?

Wat de landbouw betreft: als ik het goed begrepen heb, zou het bij de export van Malawi naar Vlaanderen gaan om de uitvoer van tabaksproducten. Kunt u nog wat info geven over wat daar in de toekomst al dan niet mee zal gebeuren? Bedankt.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): We weten allemaal dat ons partnerland Malawi ook kampt met een stevig aantal uitdagingen. Het is ook hard getroffen door de pandemie, en heel recent door die cycloon.

Malawi draagt bovendien een historische schuld met zich mee. De Vlaamse steun voor de landbouwsector in Malawi is dan ook gericht op het versterken van de landbouw in het land, met marktgerichte landbouw via de ondersteuning van kleine bedrijven en boerenorganisaties. Maar het is ook gericht op duurzaam landbouwbeheer. Malawi zet zich ook heel sterk in op differentiatie en op een ketenaanpak.

Ik heb inderdaad vastgesteld dat de president bijzonder tevreden was over het overleg dat er heel recent was. Hij was ook bijzonder tevreden over de donatie van vaccins aan COVAX, het initiatief van de Verenigde Naties. En hij was tevreden over de financiële steun in het kader van de cycloon die het land getroffen heeft.

Het is inderdaad ook belangrijk om aandacht te hebben voor de opleiding van kinderen in het land, om de kinderen daar naar school te krijgen. En er was in het verleden een hele goede samenwerking met onze Vlaamse instellingen, zoals VITO

en ILVO. Ik ben dan ook zeer tevreden dat u dat overleg hebt gehad, minister-president, en over de toelichting die u hierover gegeven hebt.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Slagmulder, ik ben het in die zin met u eens dat er altijd te weinig middelen zullen zijn voor ontwikkelingssamenwerking om heel die problematiek op te lossen. Ik zit er ook nog altijd mee verveeld dat ontwikkelingssamenwerking eigenlijk in de bijzondere wet overgedragen is naar de deelstaten, maar dat dat zich nog altijd niet heeft voltrokken. Maar net om die reden heeft Vlaanderen er heel specifiek niet voor gekozen om heel veel strooigeld overal uit te delen, waarbij het effect nul komma nul is. We kiezen daarentegen zeer specifiek voor drie partnerlanden, waar we goede budgetten voor uittrekken. Ik denk dat dat de juiste benadering is. Je kunt niet met een beperkt budget alle problemen van de wereld oplossen. Was het maar waar. Maar we werken dus heel gericht.

In die zin worden de projecten natuurlijk altijd uitgekozen in overleg met het partnerland in kwestie. Hier werd dus voor de landbouw gekozen, mijnheer Slagmulder, vooral om te zorgen dat Malawi zoveel mogelijk in de eigen behoeften kan voorzien. Rond tabak is er inderdaad wel export, maar dat stelt allemaal niet zoveel voor. In eerste instantie willen we ze in hun eigen behoeften laten voorzien.

Ik heb uiteengezet hoe wij de projecten monitoren, en hoe de voortgang van de projecten en de besteding van de middelen gemonitord wordt in key performance indicators (KPI's) en in tussentijdse verslagen. De mensen in het departement volgen dat op. En dan maak ik mij sterk dat daar inderdaad geen Vlaams belastinggeld in de zakken van functionarissen verdwijnt. Maar het zou misschien geen slecht idee zijn, voorzitter, dat er vanuit het departement eens een toelichting wordt gegeven over hoe men heel concreet de besteding van de middelen technisch opvolgt. Want dat is natuurlijk het laatste wat we allemaal willen zien: dat de toch beperkte middelen dan ook nog in de verkeerde handen zouden terechtkomen.

Maar ik ben ervan overtuigd, of ik weet dat er voldoende checks-and-balances zijn om ons daartegen te beschermen, met een hoge graad van waarschijnlijkheid. Want je kunt natuurlijk nooit voor honderd procent zeker zijn. Maar het zou misschien niet slecht zijn dat het departement daar eens toelichting bij komt geven, over hoe men dat in de praktijk opvolgt.

De voorzitter: We noteren de suggestie.

De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Bedankt voor uw bijkomend antwoord. Ik vind die suggestie zeker een goed idee; het lijkt mij zeker aangewezen om dat eens te doen in de commissie.

Voor alle duidelijkheid: wij hebben niets tegen hulp en samenwerking. Maar dat mag natuurlijk niet gebeuren vanuit een soort van opgedrongen schuldcomplex. Als Vlaanderen aan ontwikkelingssamenwerking doet, dan mogen we daar ook iets voor in de plaats verwachten, en moeten we daar ook bepaalde voorwaarden aan kunnen koppelen. Samenwerken met ontwikkelingslanden mag niet betekenen dat Vlaanderen enkel betaalt, en dat Malawi enkel ontvangt. Want het uitdelen van gratis geld zou alleen maar betekenen dat er een gebrek aan visie is op het vlak van ontwikkelingssamenwerking.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over een internationaal pandemieverdrag – 1906 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister-president, mijn vraag gaat over het internationaal pandemieverdrag. Uit de huidige covidpandemie is heel snel duidelijk geworden dat een individuele overheid of een individueel land niet in staat is om alleen het hoofd te bieden aan een pandemie, of om deze zelfs maar te voorkomen. Dat vergt een gemeenschappelijke aanpak op mondiaal niveau. Daarom zijn de 194 leden van de Wereldgezondheidsorganisatie op 1 december 2021 overeengekomen om werk te maken van een juridisch bindend instrument inzake preventie, paraatheid en respons bij een toekomstige pandemie. Het was de bedoeling om uiterlijk tegen 1 maart 2022 een intergouvernementele onderhandelingsgroep van start te laten gaan om de voortgang van een ontwerp van verdragstekst te bespreken en tegen uiterlijk 2024 de leden van de Wereldgezondheidsorganisatie een instrument te laten aannemen.

Dergelijk verdrag of juridisch bindend instrument zou de individuele landen in staat moeten stellen om hun capaciteit en weerbaarheid ten aanzien van toekomstige pandemieën op nationaal, regionaal en mondiaal niveau te versterken, onder andere via het vroegtijdig opsporen, en via een gelijke en universele toegang tot vaccins en geneesmiddelen. Dat is iets wat de voorbije maanden een grote moeilijkheid is gebleken. Daarnaast garandeert dergelijk verdrag ook een grotere en permanente betrokkenheid van de leiders van staten en regeringen in de voorbereiding van de strijd tegen pandemieën. Het moet tevens zorgen voor een langdurige steun van de publieke en private sector en voor een betere integratie van het domein Volksgezondheid in alle relevante beleidsdomeinen.

Het monitoren van risico's en vooral het delen van kennis over nieuwe infectieziekten die van dieren op mensen overgaan, is uitermate belangrijk om toekomstige pandemieën te voorkomen. Dit moet onder andere mogelijk gemaakt worden door meer laboratoriumcapaciteit, door meer samenwerking tussen de onderzoekscentra, door betere waarschuwingssystemen en door een betere coördinatie van de financiering.

De huidige pandemie heeft ook duidelijk gemaakt dat er meer nood is aan snellere respons en coördinatie. De mondiale toeleveringsketen van medisch materiaal was onvoldoende bestand tegen de huidige pandemie. Daarom is het noodzakelijk dat alle landen te allen tijde toegang hebben tot essentiële goederen, geneesmiddelen en apparatuur, waar die ook vandaan komen. Daarvoor is het eveneens noodzakelijk dat er op mondiaal niveau voldoende stocks worden aangelegd en dat er voldoende in wetenschap en industrie geïnvesteerd wordt, zodat deze snel kunnen handelen bij een mogelijke dreiging.

De veerkracht van de volksgezondheidsstelsels in landen en regio's is cruciaal in de strijd tegen een pandemie. Die moeten doeltreffend kunnen reageren op de uitbraak van een pandemie. Met een steviger mechanisme voor verslaglegging per land, een breder gebruik van gezamenlijke externe evaluaties en een betere follow-up is dat mogelijk. Kortom, al deze elementen moeten een plaats krijgen in het toekomstig pandemieverdrag.

Op welke wijze is Vlaanderen betrokken geweest in de voorbereiding en de beslissing van de 194 leden van de Wereldgezondheidsorganisatie om een internationaal verdrag in de strijd tegen toekomstige pandemieën uit te werken?

Hoe staat u tegen dergelijke internationale aanpak van toekomstige pandemieën? Wat zullen volgens u de heikele punten zijn om tot een consensus tussen de leden van de Wereldgezondheidsorganisatie te komen?

Een derde vraag is of België deel uitmaakt van de intergouvernementele onderhandelingsgroep die die ontwerp tekst zal opmaken. Zo ja, wie vertegenwoordigt ons land, en kunt u toelichten wie naast ons land nog zitting zal hebben? Op welke wijze zullen de deelstaten binnen ons land, die toch een grote bevoegdheid hebben inzake volksgezondheid, betrokken zijn? Zijn daarover reeds interne afspraken gemaakt?

Indien ons land geen deel uitmaakt van die onderhandelingsgroep, op welke wijze zal Vlaanderen of België dan kunnen wegen op de voorbereiding?

Tegen 2024 zou er een ontwerp van verdragstekst op tafel moeten liggen en gestemd worden door de leden. Is die tijdslijn volgens u haalbaar?

De EU heeft reeds te kennen gegeven te willen deelnemen aan de onderhandelingen en ook partij te willen zijn bij het toekomstig verdrag voor die zaken waarvoor het bevoegd is. Wat zal het statuut dan zijn binnen de EU: gemengd, exclusief voor lidstaten of enkel voor de EU?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: U vraagt op welke manier wij betrokken zijn bij de voorbereidingen. België maakt sinds 29 oktober deel uit van de groep van landen die de uitwerking van een pandemie-instrument steunen. In de schoot van de World Health Organization (WHO) werd tijdens de speciale sessie van de Wereldgezondheidsassemblee van eind vorig jaar beslist dat er een intergouvernementeel onderhandelingsorgaan (INB) zal worden opgericht dat zal bepalen welk instrument het meest aangewezen is om het gewenste resultaat te bereiken. Het is met andere woorden nog niet beslist dat dit proces zal uitmonden in een internationaal verdrag.

Vlaanderen wordt betrokken bij de voorbereiding van dit orgaan via de CoorMulti-coördinatievergaderingen, het intra-Belgisch coördinatieorgaan. Waar nodig, zal men ook interfederale interkabinettenwerkgroepen (IKW's) organiseren.

Hoe sta ik tegenover die internationale aanpak? De COVID-19-pandemie heeft inderdaad getoond dat de wereldgemeenschap onvoldoende uitgerust is om het ontstaan van een mogelijke pandemie-uitbraak op te sporen en tijdig in de kiem te smoren. Dat komt onder meer door een gebrek aan toegang tot snelle en accurate informatie, een gebrek aan beschermingsmateriaal en een tekort aan productiecapaciteit voor tegenmaatregelen zoals vaccins. Ik heb van bij het begin van de coronacrisis gezegd dat we toch eens nader moeten onderzoeken hoe het kan dat wij met alle organisaties en alle instellingen die we hebben, toch verrast werden dat dit hier zo snel en zo diepgaand heeft toegeslagen, zonder dat we daar eigenlijk voldoende op voorhand op attent werden gemaakt. In die zin heb ik van bij het begin gezegd dat er iets schort aan de internationale samenwerking. Daar moeten we iets aan doen.

Ik trap een open deur in als ik zeg dat virussen niet stoppen aan landsgrenzen. Willen we toekomstige uitbraken sneller bedwingen of zelfs voorkomen, dan moeten we de internationale aanpak versterken. We moeten de lokale capaciteiten op gebied van bijvoorbeeld monitoring versterken en een strategie hebben indien een virus zich internationaal verspreidt. Dat is belangrijk om de economische en sociale impact ervan zo beperkt mogelijk te houden.

U vraagt ook naar de heikele punten om tot een vergelijk te komen tussen al die landen. Ik zie er momenteel vier.

Ten eerste is er discussie over de noodzaak, de breedte en de juridische vorm van het instrument. Sommige lidstaten hebben een voorkeur voor gerichte aanpassingen aan de bestaande Internationale Gezondheidsregeling van 2005. Daar zijn we vanuit Vlaanderen minder van overtuigd. De huidige regels zetten immers onvoldoende in op preventie van mogelijk gevaarlijke uitbraken, op het weerbaarder maken van de bevolking via een multisectorale aanpak van gezondheidspromotie, of op het zogenaamde onverdeelde gezondheidsconcept 'One Health', waarbij men de verbondenheid tussen gezondheid van mens, dier en omgeving onderkent. Ook de rol van de subnationale bestuursentiteiten moet prominenter opgenomen worden. Dergelijke lacunes kunnen we niet met gerichte aanpassingen aan de huidige regels realiseren. We zouden de huidige regels vrij sterk moeten openbreken, wat dan weer het gevaar inhoudt van uitholling van diezelfde regels door andere landen. Daarom menen we dat er, naast gerichte aanpassingen aan de Internationale Gezondheidsregeling, een nieuw instrument nodig zal zijn.

Een tweede potentieel heikel punt zal gaan over de manier waarop nieuw ontwikkelde gezondheidstechnologie zo snel mogelijk universeel toegankelijk kan worden gemaakt in het geval van een uitbraak. Het spreekt voor zich dat we hier waakzaam moeten zijn dat we de kritieke bijdrage van de private sector bij de ontwikkeling van deze technologieën niet ondermijnen. Dit is ook weer een spel van evenwicht.

Een derde potentieel heikel element betreft de verplichting voor een veel sterker en door de wereldgemeenschap te controleren aanwezigheid van monitorings-, paraatheids- en antwoordinstrumentarium binnen elke lidstaat. Uiteraard zal dit voor veel lidstaten een aanzienlijke investering vereisen. Daarnaast dreigt dit de blijvende kwetsbaarheid van sommige lidstaten aan het licht te brengen.

Een laatste aandachtspunt is de mogelijke vraag tot oprichting en financiering van een pandemieparaatheidsfonds of de volledige financiering van het al bestaande fonds beheerd door de WHO. Daarmee zouden dan de uit dat instrument voortvloeiende verplichtingen worden gefinancierd, wat in de praktijk neerkomt op financiering door de hoge-inkomenslanden.

U vraagt of België deel uitmaakt van de intergouvernementele onderhandelingsgroep binnen dat onderhandelingsorgaan, dat INB. Wij hebben tijdens de eerste vergadering van 24 februari jongstleden twee covoorzitters aangeduid, Precious Matsoso van Zuid-Afrika en Roland Driece uit Nederland, naast vier vicevoorzitters: namelijk Tovar da Silva Nunes uit Brazilië, Ahmed Salama Soliman uit Egypte, Viroj Tangcharoensathien uit Thailand en Kazuho Taguchi uit Japan. Bij deze aanstelling werd de spreiding over de zes WHO-regio's gegarandeerd.

België maakt deel uit van de bredere onderhandelingsgroep. De interne coördinatie gebeurt door de FOD Volksgezondheid. De diplomatiek vertegenwoordiger van Vlaanderen in Genève observeert het proces mee als lid van de Belgische delegatie. Zoals daarnet al aangegeven, gebeurt de intern-Belgische coördinatie via CoorMulti en, indien nodig, via interfederale IKW's. Daarnaast vertegenwoordigt de Europese Commissie rechtstreeks de lidstaten voor wat betreft de EU-bevoegdheden.

Uw vierde vraag is daardoor zonder voorwerp.

U vroeg ten slotte naar de haalbaarheid van de tijdslijn. Veel zal natuurlijk afhangen van het ambitieniveau binnen de verschillende artikelen en de vorm van het instrument dat men uiteindelijk zal kiezen. Als we voor een conventie of een overeenkomst gaan, lijkt twee jaar mij alvast een zeer uitdagende timing.

Wat is de rol van de EU en welk statuut kiest men? Het instrument zal een gemengd statuut hebben. Ik verwijs daarvoor ook naar mijn antwoord op uw derde vraag. Verschillende bevoegdheden, rond onder meer gezondheid, medicijnen en medische

uitrusting, voedselveiligheid en consumentenbescherming, raken inderdaad aan EU-bevoegdheden. Dus in die zin zal dat een gemengd statuut zijn.

De voorzitter: Ik heet graag de leerlingen van het Óscar Romerocollege uit Den dermonde welkom.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Bedankt voor uw uitgebreid en omstandig antwoord. Het klopt natuurlijk dat die pandemie niet aan de grenzen stopt. Virussen respecteren die grenzen niet.

Ik ben blij om te horen dat u ook zo nauw betrokken bent, en dat wij vanuit België ook zo nauw betrokken zijn, en dat die interfederale IKW's worden opgestart en voorbereid, en dat er die spreiding is over zes WHO-regio's. Dat zijn allemaal goede zaken.

Ik deel wel met u de bekommernis dat een timing van twee jaar heel uitdagend is, maar ik hoop dat het zal lukken. Want nogmaals, het is echt nodig om zo'n mondiale pandemie ook mondiaal te kunnen aanpakken. Ik heb geen verdere vragen.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Bedankt voor de vraag en het uitgebreide antwoord. Ik heb begrepen dat dat instrument nog niet vastligt, maar sowieso zijn er al wel kritische bemerkingen, ook ten aanzien van het pandemieverdrag.

Ik denk dat iedereen achter een sterk instrument staat, maar tegelijkertijd wordt er ook wel naar verwezen dat het belangrijk zal zijn om vooral de medische sector en de artsen en verpleegkundigen zelf te betrekken, zodat het uiteindelijk ook een heel sterk instrument wordt. Want er gaan stemmen op die zeggen dat een goed pandemieverdrag positief is. Maar als we het niet op een goede manier laten ontstaan en niet dat medische als absolute doel vooropstellen, zou zo'n pandemieverdrag ook wel eens in het nadeel kunnen uitdraaien van die staten die daar vandaag eigenlijk mee zouden moeten worden geholpen. Minister-president, ik weet niet of u daar zicht op hebt? Is het mogelijk dat we vanuit Vlaanderen toch de participatie van de medische sector bij het tot stand komen van het verdrag of dat andere instrument mee kunnen onderlijnen? Dat lijkt me eigenlijk evident, maar misschien is het toch belangrijk om daar mee over te waken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega Van de Wauwer had geen bijkomende vragen.

Collega Aerts, ik denk dat u honderd procent gelijk hebt: beter geen verdrag dan een slecht verdrag. Als een verdrag slecht in elkaar steekt en daardoor de zaken vertraagt, en de zaken niet op scherp stelt, dan kan het in plaats van de slagkracht te laten toenemen, de slagkracht net laten afnemen. En dat mag natuurlijk niet de bedoeling zijn.

Onze mensen die daarmee bezig zijn houden wel contact met de medische sector op dat vlak. Wat ik niet kan garanderen is dat dat in ieder land gebeurt.

De WHO zit zelf ook wel vol met medisch geschoolde mensen. Het is natuurlijk cruciaal om contact te houden met de mensen die in de praktijk staan. Wij doen dat in ieder geval, maar ik heb er geen zicht op of dat een algemene methodiek is of specifiek iets is voor ons.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik heb geen verdere vragen meer.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over Engelstalige berichtgeving door het persagentschap Belga – 2016 (2021-2022)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Vanaf eind maart 2022 zal het onafhankelijk persbureau Belga naast Nederlandstalige berichten nu ook Engelstalige berichten over de actualiteit in Vlaanderen verspreiden, ook naar internationale instellingen en ambassades, en naar alles wat er internationaal en Europees leeft in onze hoofdstad. Hiervoor krijgt het agentschap financiële steun van de Vlaamse overheid. Die laatste wil via dit project bijdragen aan de internationale bekendheid en reputatie van Vlaanderen in het buitenland, onder meer als toplocatie voor bedrijven en investeerders. Iedereen weet natuurlijk dat in Brussel al te vaak gesteund wordt op de Franstalige media en berichtgeving over ons land, en meer specifiek over Vlaanderen. En die berichtgeving is, laat ons eerlijk zijn, soms nog wel eens gekleurd, en wordt al te vaak door een Franstalige bril bekeken.

Het spreekt voor zich dat het versterken van het merk Vlaanderen in het buitenland via kwalitatieve, Engelstalige berichtgeving absoluut toe te juichen is. Al te vaak baseren expats, internationale instellingen en ambassades zich immers op Fransstalige berichtgeving. Het is dan ook een goede zaak dat rechtstreekse informatieverstrekking vanuit Vlaanderen in die optiek een verbetering is, en een meerwaarde. En het geeft ook een meer correcte weergave van wat er leeft in ons land.

Kunt u als minister-president de samenwerking met Belga toelichten? We weten dat dit natuurlijk een persagentschap is, maar het is ook een nv, waar de verschillende grote persuitgevers aandeelhouder van zijn. Hoeveel bedraagt de financiële steun die Belga ontvangt?

Werden er bepaalde afspraken gemaakt op het vlak van kwantiteit en kwaliteit van de berichtgeving over Vlaanderen?

Plant de Vlaamse Regering ook een evaluatiemoment in om de impact van dit initiatief in kaart te brengen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Hoe loopt die samenwerking met Belga? De nieuwsdienst gaat zelf actief en autonoom op zoek naar onderwerpen met nieuwswaarde en maakt daar redactionele stukken rond. Het kan om teksten gaan, maar ook om audio- of audiovisuele items. Vervolgens verspreidt de nieuwsdienst deze, afhankelijk van het onderwerp, naar de potentiële belanghebbenden.

U vraagt ook hoeveel de financiële steun bedraagt. Ik zou hier absoluut het woord financiële steun niet willen gebruiken. Dit is een financiële dienstverlening waarvoor we betalen. Steun heeft bij mij een andere connotatie; dat klinkt bijna alsof het uit sympathie of uit medelijden gebeurt. Maar dat is hier absoluut niet het geval. Het is een dienstverlening waarvoor we betalen, en waarvoor we ook een marktbevraging hebben gedaan.

Het gaat om een budget van 400.000 euro, inclusief btw, en daarmee versterkt Belga zijn redactie om specifiek in het kader van deze opdracht 1300 artikels per jaar te produceren, te verspreiden en te monitoren. Bij elk artikel worden foto's voorzien en bij minimaal 1 op de 10 artikels aanvullend beeldmateriaal.

Dan kom ik tot de afspraken rond kwantiteit en kwaliteit. De kwantiteit heb ik net al voor een stuk toegelicht. De productie van de Engelstalige artikels valt onder de eindverantwoordelijkheid van de hoofdredactie. Dat betekent dat de productie technisch, kwalitatief en deontologisch voldoet aan de eisen die Belga vandaag al stelt voor het maken van de Nederlandstalige en Franstalige berichtgeving.

Belga monitort de overnames door persagentschappen en belangrijke buitenlandse nieuwsmedia. Zo worden de redactionele inspanningen voortdurend opgevolgd. Bovendien verbetert deze monitoring de kwaliteit van de redactionele doorstroming naar de betrokken persagentschappen, nieuwsmedia en instellingen.

De opdracht voorziet een jaarlijkse evaluatie. Bovendien is er driemaandelijks een terugkoppeling waarbij de kwantitatieve monitoring en de kwalitatieve rapportering uitgebreid aan bod komen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Bedankt voor uw toelichting. Ik begrijp uiteraard dat dit geen financiële steun is, geen subsidie, maar dat het inderdaad een samenwerking is waarvoor er betaald wordt. En Belga is ook een privéonderneming.

Ik denk dat het een goede zaak is dat Vlaanderen daarin investeert. Ik denk dat het goed is dat er correcte berichtgeving is van het persagentschap Belga. U weet dat er in het verleden dat magazine Flanders Today was. Ik denk dat het goed is dat u hier opnieuw in investeert met de Vlaamse Regering, en dat we de vele expats hier in Brussel op een andere, correcte manier kunnen berichten over wat er leeft, en aan politieke berichtgeving kunnen doen in Vlaanderen. Ik stel zelf vast dat, wanneer ik contact heb met expats in Brussel, men soms al te vaak een niet-genuanceerd en niet altijd even correct beeld heeft. Ik juich dit dus toe.

Ik noteer dus dat het om ongeveer 400.000 euro gaat, en dat het de bedoeling is om ongeveer 1300 artikelen over Vlaanderen te verspreiden. Ik juich alleszins dit initiatief ten zeerste toe. Bedankt.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het is een interessante vraag, want het was mij eigenlijk wat ontgaan. Wat me niet ontgaan was, is dat Flanders Today sinds ongeveer een jaar niet meer bestaat. Want op een bepaald moment heeft de Vlaamse overheid beslist om daar geen middelen meer in te steken.

Dat was natuurlijk een aparte redactie. Ik stel mij dan ook de volgende vraag. Nu doet Belga dat, want Belga heeft al een hele redactie. Zij hebben hun artikelen. Het komt er vooral op neer om de relevante artikelen voor expats en journalisten in onze hoofdstad voor een stuk te vertalen.

Deze formule, die ik eigenlijk toejuich, is natuurlijk via een call gegaan. Ik denk dat de media het ook niet al te gemakkelijk hebben, dus ik vind het zeer goed dat het naar Belga is gegaan. Maar ik vraag mij gewoon af of het nu goedkoper is dan met de vorige formule. Misschien weet u dat ook niet vanbuiten, maar het zou interessant zijn om dat dan toch te weten te komen. Ik kan mij voorstellen dat Flanders Today meer kostte, want dat werd dan ook uitgegeven, eerst als een krant, en dan als een website.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dit is inderdaad wel een goedkopere formule, maar ik denk ook een betere formule. Want je gebruikt eigenlijk de kanalen waarvan die mensen zich gewoonlijk bedienen. Als je een apart magazine uitbrengt, en dat mag dan nog zo degelijk en goed zijn, dan is dat toch weer een nieuw kanaal, een nieuw magazine dat men ter hand moet nemen. Dus ik vertrouw er wel op dat dit niet alleen budgettair wat interessanter is, maar ook effectiever is in wat we nastreven.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik ben het ermee eens. Het magazine Flanders Today had zijn verdiensten, maar ik denk ook dat we in een nieuwe periode zitten. Ik vind het een heel goede zaak dat u met een nieuw initiatief begonnen bent. We kennen de kwaliteit van Belga in ons land. Het is dan ook een goede zaak dat zij op die manier via die budgetten vanuit de Vlaamse Regering objectief en kwaliteitsvol kunnen berichten over wat er leeft in Vlaanderen. Ik denk dat dat een betere manier is dan opnieuw een magazine uitbrengen, waar misschien andere regels gelden dan bij persagentschappen. Ik steun dan ook ten zeerste dit initiatief.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.